

Barraca 1 de la Soleia de les Costes

Matadepera

Ubicació

Comarca:	Vallès Occidental
Lloc/Adreça:	Camí Vell de Castellar o de la Font del Corraló al Collet de Miralles (Castellar del Vallès)
Emplaçament	Soleia de les Costes. Mont-Rodon. Extrem oriental de Matadepera
Alçada:	488
Coordenades:	
Latitud:	41.60737
Longitud:	2.04376
UTM Est (X):	420321
UTM Nord (Y):	4606626

Classificació

Número de fitxa	08120 - 113
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Contemporani Popular
Segle	XVIII-XIX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Afectació del mur dret amb enfonsament parcial de la corona interior.
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BPU
Observacions protecció:	Tipologia A de la normativa específica pels elements arqueològics (Fitxa número 48 del Catàleg de Béns a protegir del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal).
Data aprovació:	dt., 22/09/2009 - 12:00
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08119A003000330000YI

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada a la Soleia de les Costes, a mà esquerra, a una vintena de metres per sobre del camí que des de la Font del Corraló va cap al Collet de Miralles, al municipi de Castellar del Vallès. Malgrat s'aguanta dempeus i la coberta està en bon estat de conservació, s'ha produït un enfonsament parcial de la corona interior dreta que està afectant a l'estructura general. Es tracta d'una construcció aèria parcialment adossada al marge, de planta circular amb un lleuger pendent, de 2'20 metres de diàmetre interior. Els rocs més grossos es troben situats a la base, a la part exterior i al portal per donar més consistència i solidesa a l'edificació. Entre mig hi ha pedruscall, en forma de falques, que s'han introduït a cops de mall o maceta per evitar que els blocs més grossos es moguin. Té la porta orientada al sud-est. L'amplada màxima exterior és de 0'60 m mentre que la interior mesura 0'40 m. L'alçada és d'1'15 m. Els brancals són rectes, amb una lleugera inclinació cap a l'interior, tres llindes i marxapeus. La principal, visible des de fora és plana, més ben retallada, mentre que les altres dues només tenen una cara plana i s'han després del llindar degut al mateix enfonsament. No s'hi observa cap inscripció. Els murs tenen un gruix de 0'60 m. L'alçada total d'arran de porta fins a la coberta és d'1'70 m. La coberta és de volta, per aproximació de filades amb clau de tancament. No sembla que tingués voladís o ràfec exterior.

Observacions:

Aquesta barraca consta en l'inventari de l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra amb el número d'element 18424.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta

quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

AJUNTAMENT de Matadepera (2009). Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Matadepera. Tom IV. Catàleg de Béns.

PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.

RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.

SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

Enllaços d'interès:

[Pàgina web de les construccions de pedra seca de Catalunya.](#)

